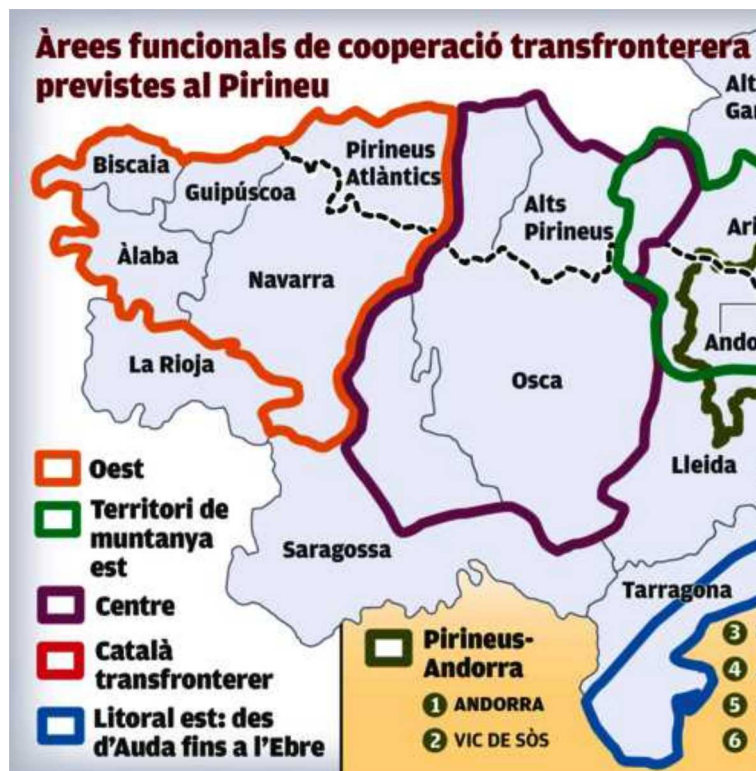

POLÍTICA BARCELONA -
27 setembre 2022 2.00 h

Andorra vol liderar² un espai transfronterer de cooperació

- Busca blindar, en la negociació en curs de l'acord d'associació amb la UE, una àrea funcional que també inclouria el Pirineu català
- Ajudaria a planificar i finançar infraestructures i serveis comuns

Andorra vol liderar un espai transfronterer de cooperació.

O treballen conjuntament i es doten d'un projecte estratègic per afrontar els reptes comuns, o els territoris d'alta muntanya estan abocats a la marginalitat. Aquesta és la premissa que mou els defensors de l'àrea funcional Andorra-Pirineus, un espai de cooperació transfronterera que inclouria com a mínim les comarques del tram central del Pirineu català, i que el govern d'Andorra s'ha fet seu fins al punt que lidera la petició per a la seva consolidació en el marc de les negociacions que manté per signar un acord de lliure associació amb la Unió Europea. "Paral·lelament a aquesta negociació, es fa necessari seguir enfortint les relacions amb els nostres veïns pirinencs", defensava en la Jornada Andorrana de l'última Universitat Catalana d'Estiu el secretari d'Estat d'Afers Europeus del govern andorrà, i màxim responsable de les converses, Landry Riba, que constatava que amb la pandèmia es va fer evident que les accions bilaterals o trilaterals "van aconseguir resultats més efectius i més ràpids" que les nacionals o multilaterals. Per això es mostrava decidit a "desenvolupar estructures facilitadores" de la cooperació i blindar-les amb "instrumentos jurídics que en garanteixin la pervivència".

En aquest sentit, per a Landry, que s'emmiralla en el ja existent Espai Alpí que afecta quatre estats de la UE i dos que no hi són –Suïssa i Liechtenstein–, la negociació en curs "representa una oportunitat única" per garantir el recorregut a llarg termini d'un espai funcional compartit, fent-ne menció expressa en les disposicions del pacte i dotant-lo d'un marc jurídic que tingui la consideració d'acord internacional. "La creació podria quedar inscrita en l'acord d'associació i permetria aplicar polítiques públiques comunes com a solució a

problemes de caràcter regional amb una visió de llarg termini”, remarcava. El reconeixement, de fet, suposaria el desplegament, que mai s’ha arribat a fer, de l’espai de desenvolupament pirinenc transnacional ja previst en un primer acord de cooperació signat el 2004 entre Andorra i la UE.

“Resulta interessant perquè permetria millorar la situació d’un espai que està molt enclavat, tant Andorra com les zones frontereres”, corroborava la ministra d’Afers Estrangers, Maria Ubach. Ella mateixa, això sí, feia repàs del punt on s’està: el 1993 es va crear la Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP), que el 2005 es va reconvertir en consorci, i que avui funciona com un macroorganisme públic de cooperació transfronterera que agrupa tots els governs regionals a banda i banda de la serralada, des del Mediterrani fins a l’Atlàntic, inclosa la Generalitat i l’executiu d’Andorra. És la CTP qui dissenya i impulsa els programes Poctefa, que recullen els projectes compartits que poden rebre finançament de la UE. Acabat el primer període 2014-2020, ara s’estan negociant els criteris per al Poctefa 2021-2027, que, tal com reclamava Andorra, ha repartit el Pirineu en fins a cinc àrees funcionals més específiques per dirigir millor els ajuts més escaients a cada zona. I una d’aquestes àrees és l’anomenada Pirineus-Muntanya Est, que d’entrada afecta un territori d’uns 20.000 km² i fins a 640.000 habitants que inclou de fet tot el Pirineu català, tot i que els impulsors del projecte i el mateix govern andorrà voldrien que es limités més al voltant del Principat. En funció de com quedi finalment i de quins criteris es fixin per accedir als ajuts, es concretaran els projectes que s’hi presenten, exposava Ubach, que admetia que Andorra no rep diners direc-

tament perquè no forma part de la UE, però “pot participar en projectes i tenir intercanvi d’experiències” amb els veïns a l’hora de promocionar i potenciar accions concretes. “Ara les haurem de dissenyar, i com que tindrem aquesta àrea funcional molt més reduïda i centrada en Andorra i les zones frontereres serà una manera de treballar i millorar la situació”, conclou.

Proposta del territori

Un grup del territori liderat per l’exalcalde de la Seu d’Urgell Joan Ganyet i l’arquitecte andorrà Antoni Pol fa anys que reclama la creació d’un marc transfronterer que permeti compartir serveis de tot tipus, com ara educatius o sanitaris –l’hospital de Puigcerdà va ser pioner–, però també planificar conjuntament infraestructures i desenvolupaments urbanístics, aspectes de la protecció del medi i la lluita contra el canvi climàtic, i fins i tot la promoció econòmica diversificada i especialitzada, per la qual cosa reclamen que aquest espai tingui també lliure circulació de ciutadans, i per tant treballadors.

“El Pirineu avui és marginal entre les conglomercacions urbanes de Barcelona i Tolosa, i no té una veu pròpia i autoritzada; li cal un projecte compartit i sumar sinergies per a un canvi mental que dugui a una relació més intensa entre les valls”, reflexionava Ganyet també a l’UCE, on recordava que ara cadascuna “fa la seva guerra” i que el model d’ajuts actual, sense cap coordinació entre projectes, dona lloc a una “suma molt poc productiva”. “El que fem actualment és obsolet i no serveix de res davant el nou model d’ocupació del territori derivat de la globalització”, analitza també Pol. “És un

moment estratègic, plantegem un canvi d'escala, una proposta de relació i organització entre territoris que no és l'escala global ni la local, que dificulta algunes funcions”, resumia també a l'UCE la coordinadora de la jornada andorrana, Marta Fonolleda. “Hem de pensar en quin quadrant ens situem per buscar punts d'entesa”, conclouïa.

Tots ells confien que tot plegat s'aclareixi en la negociació entre Andorra i la UE que com a molt es tancarà el segon semestre del 2023, coincidint amb la presidència espanyola.

LES FRASES

Els territoris fronterers de muntanya estan abocats a identificar solucions que els portin a assolir diversos objectius indispensables

Resulta molt interessant i coherent desenvolupar les relacions d'Andorra amb el seu entorn pirinenc

Landry Riba

SECRETARI D'ESTAT D'AFERS EUROPEUS
DEL GOVERN D'ANDORRA

Reclamen una àrea més limitada al centre del

Pirineu

Els impulsors de l'espai de cooperació veuen com un primer pas molt important la definició d'àrees funcionals més reduïdes per primer cop en el Poctefa 2021-27, però creuen que la que engloba tot el Pirineu català continua sent massa gran i que es pot limitar encara més en una d'específica al voltant d'Andorra, un dels punts que ara el seu govern està negociant amb la UE. "Si ja és difícil fer projectes conjunts amb les valls contigües, ho és molt més amb les més allunyades i mal connectades", justifica Pol, que lamenta que ara mateix tres de les cinc àrees funcionals que han dibuixat els Poctefa "se sobreposen". Això sí, no descarta que en una segona fase la seva proposta –que ara inclouria Andorra, la Cerdanya, l'Alt Urgell i el Pallars Sobirà, a més de la regió francesa d'Arieja– es pogués estendre a territoris com el Pallars Jussà, l'Aran, el Ripollès, el Berguedà o la Garrotxa. L'àrea que proposarien d'entrada se cenyiria a un territori d'uns 10.000 km² i uns 250.000 habitants, que veuen molt més ajustat a la realitat, i en el qual Andorra –que avui ja té 80.000 habitants, més que tota la vegueria de l'Alt Pirineu i Aran– hauria d'assumir un nou rol de "pal de paller", segons Ganyet, accentuat pel fet que ho pot negociar directament amb la UE, que és qui al cap i a la fi dota de finançament tots els projectes. "El tren Andorra-Barcelona té alguna altra sortida que no sigui el finançament comunitari?", exemplifica Ganyet, que insta a crear un "paraigua general", un marc administratiu que promogui i gestioni la cooperació transfronterera.